

jímž byl návrh zamítnut, uvádí se jednak, že okolnost, jakou škodu ona jednáním obžalovaného skutečně utrpěla, je vedlejší, jelikož obžaloba nespočívá na škodě skutečně utrpěné, zejména pak, že soud sám je s to, by bez znaleckého posudku na podkladě provedených důkazů posoudil stav věci, jmenovitě, zda jednáním obžalovaného V-ová škodu utrpěti měla čili nic. Tímto odůvodněním nalézací soud zřejmě již propůjčil výraz onomu svému správnému právnímu hledisku, které v zápětí bylo jím vyjádřeno také v rozsudku, mimo to však je usnesení neméně nepochybně zbudováno též na dalším právním názoru, vysloveném rozsudkovým závěrem, podle něhož zločin podvodu byl v souzeném případě dokonán již přijetím přihlášek a vydáním pojistek a podle něhož okolnost, zda V-ová premie za první rok skutečně zaplatila čili nic, nemá v tom směru významu. Právní názor, vyslovený tímto závěrem, odpovídá zákonu, neboť k dokonání podvodu podle §u 197 tr. zák. se nevyhledává, by bylo dokonáno (podvodné) poškození ve smyslu hospodářském. (Rozh. sb. n. s. č. 808, 2156.) Nebyla by tudíž trestnost podvodu, spáchaného a zároveň také již dokonáného tím, že stěžovatel svým lstivým předstíráním uvedl V-ovou v omyl, bývala odčiněna ani tím, že by jí splacené premie byly bývaly pojišťovnou vráceny, jak se dovozuje ve zmateční stížnosti, neboť v podstatě šlo by tu o pouhou dodatečnou náhradu škody, trestným činem již způsobené, která arci není s to, by podvod již spáchaný a dokonáný učinila v zápětí beztrestným. Nejsou proto uplatňované zmatky odůvodněny i bylo proto zmateční stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2449.

Pro přestupek proti bezpečnosti života podle § 335 (431) tr. zák. v ideálním souběhu se zločinem §§ů 5, 144 tr. zák. se vyžaduje vyvolání zvláštního nebezpečí, způsobilého zvýšení pravidelný stupeň nebezpečí pro život a zdraví matky, které jest spojeno s každým vyhnáním plodu. O takové zvýšené nebezpečí jde také tehdy, byl-li zákrok proveden rukou nezkušenou a nepovolanou.

Pouhý předčasný porod nestačí tu k odsouzení pro přestupek §u 335 tr. zák., nýbrž jest zapotřebí ještě některého z dalších výsledků uvedených v §u 152 tr. zák.

Zásah do života ženy, který není lékařsky indikován, nýbrž stal se jen za účelem vyhnání plodu, jest vždy spojen s nebezpečím pro život, zdraví a bezpečnost těla lidského ve smyslu §u 431 tr. zák.

I ten, kdo k vykonání nedbalého poškození na těle podle §u 335 tr. zák. pomáhá způsobem §u 5 tr. zák., jest přímým pachatelem, nikoliv spoluvinníkem na jednání podle §u 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. srpna 1926, Zm I 198/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 27. února 1926, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem spoluviny na vyhnání plodu podle §§ů 5, 144 tr. zák. a mimo

to Anna K-ová též přestupkem proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák. a Karel Š. spoluvinou na tomto přestupku podle §§ů 5, 335 tr. zák., pokud napadly výrok o vině stěžovatelů ve směru zločinu spoluviny na vyhnání plodu podle §§ů 5, 144 tr. zák. Naproti tomu vyhověl oběma zmatečným stížnostem, pokud čelily proti odsouzení Anny K-ové pro přestupek podle §u 335 tr. zák. a Karla Š-y pro přestupek podle §§ů 5, 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v těchto odsuzujících výrocích, totiž v odst. III. a IV. (tu však jen ohledně Karla Š-y), jakož i ve výrocích o trestu a výrocích s nimi souvisejících, pokud se týkají těchto dvou obžalovaných, jako zmatečný a věc vrátil krajskému soudu v České Lípě, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Podle §u 290 tr. ř. zrušil také odsuzující výrok ohledně spoluobžalované Anny K-nové pro přestupek podle §§ů 5 a 335 tr. zák., obsažený ve IV. odst. rozsudkového výroku, jakož i výrok o trestu této obžalované a výroky s ním související, jako zmatečné a krajskému soudu v České Lípě uložil, by také v tomto směru věc znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Odůvodněna jest zmatečná stížnost obžalované Anny K-ové, pokud, uplatňujíc důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a), 10 (správně jen 9 a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že první soud nesprávně vyložil zákon, odsoudiv obžalovanou pro přestupek §u 335 tr. zák., sbíhající se se zločinem podle §§ů 5 a 144 tr. zák. spáchaným na 9 (správně 10) těhotných ženách, uvedených v I. odstavci rozsudku, přes to, že nezjistil, že v každém z těchto případů vzešel z trestného zavinění obžalované výsledek, jaký předpokládá skutková podstata přestupku podle §u 335 tr. zák. Nalézací soud shledává skutkovou podstatu přestupku v tom, že obžalovaná ve všech 9 (správně 10), s G-ovou 11 případech, předsevzavši zákrok, který měl za následek přerušeni těhotenství — ohrožovala život, zdraví a tělesnou bezpečnost oněch žen co nejvíce, ježto přerušeni těhotenství, rukou nezkušenou a nepovolanou znamená eminentní nebezpečí sepse, po případě zakrvácení, takže předčasný porod, jak jej prováděla obžalovaná, se musí označiti, jak je soudu známo, jako těžké tělesné poškození, což obžalované muselo býti známo, ježto provozovala vyhnání plodu po několik let po živnostensku. Právní stanovisko, z něhož vychází nalézací soud, jest pochybeno. K odsouzení pro zločin podle §§ů 5, 144 tr. zák. v ideálním souběhu s přestupkem proti bezpečnosti života ať již ve směru §u 335 tr. zák. nebo pouze §u 431 tr. zák. nestačí, když nedovoleným útokem na plod těhotné bylo vyvoláno pouze ono nebezpečí pro život a zdraví matky, jež jest nutně s každým vyháněním plodu ze života spojeno a proto jest vyčerpáno již odsouzením pro zločin podle §§ů 5, 144 tr. zák., nýbrž vyžaduje se vyvolání zvláštního nebezpečí, převyšujícího normální míru nebezpečí, tedy jednání neb opomenutí, které — a to zase s hlediskem §§ů 335 a 431 tr. zák. dle výslovného předpisu onho ustanovení stačí (bylo způsobilé), by onen pravidelný stupeň nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost matky byl zvýšen. Nalézacímu soudu jest přisvědčiti v tom, že o takové zvýšené nebezpečí jde také tehdy, když zákrok směřující k přerušeni těhotenství, byl proveden rukou

nezkušenou a nepovolnou. Neboť jest veliký rozdíl, zda zásah v životě těhotné vykonává osoba lékařsky nevzdělaná či osoba k takovým zákrokům theoreticky a prakticky vyškolená. Tato zná nebezpečí, jež může ze zákroku pro život matky nastati, a ví, jakým způsobem lze mu účelně a účinně čeliti, kdežto osoba odborně nevzdělaná těchto znalostí nemá a proto také není s to, by provedla vyhnání plodu technicky isprávně, t. j. s nejmenším ohrožením života a zdraví matky, takže její činnost znamená vždy větší nebezpečí pro těhotnou, zejména nebezpečí septické infekce dělohy, neb i zakrvácení, jež právě jen lékař dovede účinně zameziti. Proto takový pachatel zločinu podle §§ů 5, 144 tr. zák. stává se za ostatních podmínek §u 431 tr. zák. vždy zároveň vinným i přestupkem proti bezpečnosti života aspoň podle §u 431 tr. zák. Aby nastala trestnost jeho pro přestupek podle přísnějšího ustanovení §u 335 tr. zák., jímž byla uznána vinnou stěžovatelka, musí býti splněny předpoklady tohoto §u, jenž na rozdíl od §u 431 tr. zák. předpokládá, že z jednání pachatelova vzešlo těžké poškození na těle (§ 152 tr. zák.) člověka. K tomu však nestačí, byl-li jednáním pachatelovým způsoben pouhý předčasný porod, jehož vyvolání jest již vyčerpáno odsouzením pro zločin podle §§ů 5, 144 tr. zák., nýbrž jest zapotřebí dalšího výsledku, který není nutně spojen s každým vyhnáním plodu a zároveň patří k výsledkům uvedeným v §u 152 tr. zák., tedy na př. přerušeni zdraví nebo nezpůsobilost k povolání aspoň 20 dní trvající, při čemž se však podle všeobecných pravidel o příčinné spojitosti dále předpokládá, že tento těžší výsledek nastal právě z onoho zvýšeného nebezpečí, jež vyvolal pachatel. Jest proto nesprávným názor nalézacího soudu, že již pouhý předčasný porod, jak jej prováděla stěžovatelka, bez ohledu na to, zda měl v každém jednotlivém konkrétním případě následky pro zdraví těhotné v §u 152 tr. zák. zmíněné, čili nic, stačí k odsouzení pro přestupek podle §u 335 tr. zák., neboť jak doličeno, jednalo by se tu pouze o skutkovou podstatu přestupku podle §u 431 tr. zák. Ježto nalézací soud následkem toho neučinil zjištění potřebných pro skutkovou podstatu trestného činu podle §u 335 tr. zák. při správném jeho výkladu, bylo vyhověti zmateční stížnosti v tomto odstavci odůvodněné a uznati, jak se stalo. Budiž podotčeno, že z 11 případů zjišťuje rozsudek pouze v jediném, že nastala sepse a i tu připouští, že k ní došlo ne po zákroku obžalované, nýbrž po manipulaci G-ové.

Po věcné stránce (čís. 9 a) po případě 10 §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel Karel Š., a) že tu není skutkové podstaty zločinu podle §§ů 5, 144 tr. zák., poněvadž prý jednání obžalovaného nepřekročilo mezi jednání přípravného; podle výpovědi Dra F-e prý nebylo ani plodu ani neshledány známky trestného potratu (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.), b) že obžalovaný byl neprávem odsouzen pro přestupek §u 5 a 335 tr. zák. přes to, že soud nezjistil, že z jeho jednání v případě Anny W-ové ml. vzešly následky uvedené v §u 335 tr. zák., totiž těžké ublížení na těle, tedy na př. přerušeni zdraví nebo způsobilosti k povolání aspoň 20 dní trvající. K a) Tuto námitku neprovádí zmateční stížnost po zákonu, nedbajíc rozhodných skutkových zjištění prvního soudu. Podle nich obžalovaný Š. svou radou dal úmyslně podnět a pomocí svou úmyslně přispěl k vyhnání plodu Anny W-ové ml. tím, že na W-ovou naléhal, by si dala

plod vyhnati, že sám usilovně prosil a zpracovával K-ovou, by zákrok provedla, a když věc s ní vyjednal, že dal W-ové 400 Kč jako odměnu pro K-ovou, která pak těhotenství W-ové skutečně přerušila. Tato zjištění, z nichž nutno při přezkoumání věci vycházeti, odůvodňují zcela podřadění činu obžalovaného pod trestní ustanovení §§ů 5 a 144 tr. zák.

K b) Nálezací soud tu pochybil především ve směru nenapadeném, totiž, že odsoudil stěžovatele pro přestupek spoluviny na nedbalém poškození na těle, u něhož již podle jeho povahy nemůže nastati spoluvina. Neboť i ten, kdo k vykonání takového skutku úmyslným opatřením prostředků nadržuje, pomáhá a k bezpečnému vykonání jeho přispěje, ač při náležité pozornosti může seznati, že jednání hlavního pachatele jest způsobilé vyvolati nebo zvýšiti nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí, dopouští se přímo jednání v §u 335 tr. zák. naznačeného, takže jest pachatelem přímým a nikoliv pouze spoluvinníkem. Nehledě k této formální vadě, jest rozsudek také pochybeným ve směru stěžovatelem vytčeném, pokud jde o výtku, že bylo povinností nálezacího soudu zjistiti, zda měl nedovolený zákrok, k němuž obžalovaný úmyslně přispěl radou a pomocí, u Anny W-ové za následek těžké ublížení na těle ve smyslu §u 152 tr. zák. a stačí v té příčině poukázati na to, co bylo řečeno u obžalované K-ové. Ideální (ne reální, jak praví zmáteční stížnost) souběh zločinu podle §§ů 5, 144 tr. zák. s přestupkem §u 335 tr. zák. jest zajisté možným, jsou-li tu ony předpoklady, z nichž tu trestný výsledek dosud zjištěn nebyl. V tom směru bylo na soudu, by především hodnotil seznání svědka Dra. F-e, že po odstranění placenty léčil Annu W-ovou ještě po několik neděl vnitřními léky, ježto byla následkem ztráty krve (při potratu) silně anemická. Teprve v případě, kdyby takový výsledek (§ 152) v konkrétním případě se zjistiti nedal, nebo kdyby zjištěný výsledek nebyl v příčinné spojitosti s oním již větším nebezpečím, vyvolaným spoluobžalovanou K-ovou a tudíž nepřímo také stěžovatelem, bylo by lze mluvit jen o přestupku §u 431 tr. zák.

Poněvadž týmž důvodem zmátečnosti (čís. 9 a) §u 281 tr. ř. po případě čís. 10 §u 281 tr. ř. jako u obžalovaných Anny K-ové a Karla Š-y jest stížen rozsudek i ohledně spoluobžalované Anny K-nové, pokud byla ve IV. odst. rozsudku uznána vinnou přestupkem podle §§ů 5 a 335 tr. zák. sbíhajícím se se zločinem podle §§ů 5 a 144 tr. zák., a tato obžalovaná zmáteční stížností nepodala, bylo příslušný odsuzující výrok i výrok o trestu a výroky s ním související zrušiti z moci úřední s použitím §u 290 tr. ř. jako zmátečné také ohledně této obžalované a uznati jak se stalo. To v uvážení, že také v jejím případě rozsudek, vycházející z právně mylného výkladu zákona, nezjistil a ani se nezabýval otázkou, zdali a pokud z trestné činnosti K-nové při vyhnání plodu Růženy K-ové vzešel výsledek v §u 335 tr. zák. požadovaný. Naproti tomu neshledal zrušovací soud příčiny, by podle §u 290 tr. ř. zrušil také nenapadený výrok odsuzující Annu K-ovou pro přestupek podle §u 431 tr. zák. v případě Matildy W-ové, Friedy R-ové, Marty Marie R-ové a Emilie P-ové (odst. V. rozsudkového výroku), jak zástupce generální prokuratury při zrušovacím roku dal na uvážení, neboť toto odsouzení Anny K-ové musilo nastati i se shora uvedených hledisek, ježto je zjištěno, že Anna K-ová jest osobou lékařsky nevzdělanou a přes tuto zvlášť nebezpečnou

okolnost provedla na oněch osobách nedovolené zákroky. Ostatně jde tu vesměs o případy, kde byl proveden zákrok směřující k vyhnání plodu na osobě vůbec netěhotné, kde tedy nejde vůbec o ideální souběh přestupku podle §u 431 tr. zák. se zločinem podle §§ů 5, 144 tr. zák. Ony činy jest proto posuzovati jen s hlediska §u 431 tr. zák. a tu stojí zrušovací soud na stanovisku, že zásah do života ženy, který není lékařsky indikován, nýbrž stal se jen za účelem vyhnání plodu, jest vždy spojen s nebezpečím pro život, zdraví a bezpečnost těla lidského.

Čís. 2450.

Vysoké stáří zakládá po případě stav nouze (§ 2 g) tr. zák.) ohledně přestupku žebroty (§ 2 zákona ze dne 24. května 1885, čís. 89 ř. zák.)

(Rozh. ze dne 21. srpna 1926, Zm I 261/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudky okresního soudu v Lokti ze dne 16. června 1925 a ze dne 16. září 1925 byl porušen zákon v ustanoveních §u 2. písm. g) tr. zák., §§ů 3 a 270 čís. 5 v objemu §u 281 čís. 5 tr. ř. Rozsudky ty se zrušují jako zmatečné a obě trestní věci se odkazují na okresní soud v Lokti k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Lokti ze dne 16. června 1925, vynešeným v nepřítomnosti obžalovaného, byl týž uznán vinným přestupkem žebroty podle §u 2 zákona ze dne 24. května 1885, čís. 89 ř. zák. a odsouzen ke třídnímu tuhému vězení bezpodmínečně; rozsudek ten po zavržení odporu podle §u 478 tr. ř. jakož i odvolání vešel v moc práva. Rozsudkem téhož soudu ze dne 16. září 1925 byl týž obžalovaný opět v nepřítomnosti uznán vinným přestupkem žebroty podle §u 2 zákona a odsouzen ke čtyřdnímu tuhému vězení; výroku ohledně podmíněného odkladu výroku trestu rozsudek neobsahuje. Také tento rozsudek vešel v moc práva. Rozsudky těmi byl porušen zákon. Podle rozhodovacích důvodů v tom i onom případě zakládá se výrok o vině na obsahu trestního oznámení. V prvním případě omlouval se obžalovaný tím, že vzhledem k svému stáří (podle trestního oznámení jest narozen dne 15. června 1854) nemůže žádnou práci zastati a jest nucen živiti se žebrotou, v druhém případě pak udal, že jest stár, práce neschopen a proto, chce-li uhájiti živobyčí, musí choditi žebrot. Tyto údaje zřejmě poukazují k tomu, že se obžalovaný ke svému ospravedlnění odvolává na stav nouze, který podle §u 2 písm. g) tr. zák. činí spáchaný čin beztrestným. § 3 tr. ř. ukládá soudu, by přihlížel se stejnou bedlivostí jak k okolnostem, jež obviněného zatěžují, tak i k okolnostem, jež slouží k jeho obhájení; bylo proto jeho povinností, by se zabýval oněmi okolnostmi, jež poukazují na důvod vylučující trestnost podle §u 2 písm. g) tr. zák. a podle ustanovení §u 270 čís. 5 tr. ř. měl je i v důvodech rozsudku podrobiti